



**Herättäjä-Yhdistys ry**  
PL 21, 62101 Lapua  
Puh. 0400 805 904  
hy@h-y.fi  
[www.h-y.fi](http://www.h-y.fi)  
[www.herattajajuhlat.fi](http://www.herattajajuhlat.fi)



**EN LAKKAA  
TOIVOMASTA**

 **HERÄTTÄJÄJUHLAT**  
3.-5.7.2026 YLIVIESKA

**lauantai 4.7.2026**  
**vuoroveisuut klo 10.30**  
**Tuomo Ruuttunen**

"On nämä Siionin jouluvirret niin ihania ja syvällisiä. Se on harmillista, että niitä voidaan veisata vain näin joulun aikaan", totesi seuravieras Puijon kirkolla pidetyissä jouluseuroissa.

Vuosikymmeniä sitten Kiuruveden Aittojärvellä Saukon talossa oli kesäseurat. Talon emäntä aloitti jouluvirren. Kirkkoherra Väinö Malmivaara keskeytti virren veisuun: "Kesällä ei veisata jouluvirsiä."

Tähän emäntä: "Se on köyhä ristillisyyttä, jossa Jeesus syntyy vuan kerran vuussa."

Hyvä juhlaväki!

Meidänkään ristillisyyttä ei liene niin köyhää, etteikö Kristus syntyisi Vapahtajaksemme keskellä kesää. Kohta veisaamme Petra Perttulan johtaman Herättäjä-Yhdistyksen valtakunnallisen kuoron kanssa vuorovirsinä viisi Siionin jouluvirttä. Veisuuhetkemme viimeiseksi rukoukseksi jää säe: "Nyt synny minulle"

Rakensin tämän virsituokion historialliseksi tarinaksi. Numerot löytyvät juhlaoppaasta sivulta 17.

Siionin virsien vanhinta perua on [virsi 193](#). Se pohjautuu 1200-luvulta Piae cantiones -lauluun Puer natus in Betlehem. Suomexikin sitä on laulettu 1500-luvulta alkaen. Yksi toisinto tästä on myös tiernapojista tuttu "Piltin synnytti Betlehem"

Virtemme kertoo Jeesuksen syntymästä ja lapsuudesta, mutta viittaa myös jo ristinkuolemaan. "Pelastaakseen tuomitut hän on tänne saapunut", syntynyt ja pelastuksemme tähden ristiin naulittu.

Oiva Paloheimon herkässä "Kirkkotiellä"- runossa äiti ja kuusivuotias poika palaavat pitkänperjantain kirkosta. Yhtäkkiä poika kysyy äidiltä, että onko se sama Jeesus, joka jouluna oli pieni aivan. "Onko se sama Jeesus, joka on ristinpuulla - tällä tavalla, äiti?" "On, hän on se sama Jeesus." äiti vastaa.

Viittomakielessä, joka on kaunein tuntemani kieli, vastasyntynyt Jeesus-lapsi viitotaan jo siten, että vuorotellen toisen käden etusormella osoitetaan naulan paikka toiseen kämmeneen. Ehkäpä juuri äsken tämä tapahtui tuossa B-lohkolla. "Seimeltä alkaa tie ja se Golgatalle vie."

Virtemme kaksi viimeistä säkeistöä sanoittavat meille veisattavaksi kiitoksen siitä, että hän on se sama Jeesus. Juhlaväki aloittaa ja sen jälkeen vuorosäkeistöin siten että kuoro laulaa parilliset ja seurväki



**Herättäjä-Yhdistys ry**  
PL 21, 62101 Lapua  
Puh. 0400 805 904  
hy@h-y.fi  
[www.h-y.fi](http://www.h-y.fi)  
[www.herattajajuhlat.fi](http://www.herattajajuhlat.fi)



**EN LAKKAA  
TOIVOMASTA**

 **HERÄTTÄJÄJUHLAT**  
**3.-5.7.2026 YLIVIESKA**

parittomat säkeistöt. Lopuksi yhdessä täysin palkein ”Siispä veisaan iloiten kiitokseksi Jeesuksen” säkeistöt 10 ja 11.

\*\*

Tässä virressä on kaikuja kirkon varhaisilta vuosisadoilta, jolloin käytiin syvällistä keskustelua Jeesuksen jumalallisesta ja inhimillisestä luonnosta. Se tiivistyi Nikean uskontunnustukseksi, jonka 750-vuotista historiaa juhlimme viime vuonna.

Nyt harppaamme kekiajalta 1740-luvulle ja Tukholmaan herrnhutilaisten seuroihin. Herrnhutilaisuus on 1720-luvulla Saksassa syntynyt herätysliike, joka levisi eri puolille maailmaa – myös Ruotsiin ja Suomeen. Liikkeen perustaja kreivi Zinzendorf kutsui vainottuja nuoria maatilalleen ja koulutti heistä moniammatillisia käsityöläisiä ja valjasti lähetystöhön. ”Tule sellaisena kuin olet” on häneltä peräisin oleva kutsu.

Tukholman seuraväkeen kuului myös laivastossa palvellut luutnatti Carl Mauritz Lilliehöök. Kun Tukholman herrnhutilaiset julkaisivat 1740-luvulla virsikirjan Sions sånger, siinä oli kaksi Lilliehöökien jouluvirttä. Maineikas sotaherra ja aatelisen sukutilan isäntä ihastelee nöyrästi joulun salaisuutta, miten suuri ja kaikkivaltias Jumala syntyy ihmiseksi pienenä ja köyhänä. ”Olet seimessä pieni ja voimaton vain, kaiken haltuusi saammehan antaa.” hän runoilee.

Jalasjärven kappalainen Elias Lagus käänsi vuonna 1790 Sions Sångerit suomeksi ja antoi kirjalle nimen ”Siionin virret”. Se on tämän nykyisen virsikirjamme äiti. Lagus säilytti siinä Lilliehöökien jouluvirret. Siionin virsien myöhemmissä uudistuksissa näitä kahta Lilliehöökkiä on muokattu ja ne on nykyisessä kirjassamme jaettu neljäksi eri virreksi.

Valitsin häneltä tähän [virren 188](#).

Tämä virsi puhuttelee minua hienolla, lyirisellä tavalla ensimmäisissä säkeistöissään. Lieneekö dikotomia oikea sana kuvaamaan säkeistöissä olevaa vastakkaisuutta. Se ei ole kuitenkaan vain runollinen tehokeino, vaan syvällistä teologiaa: ”On avuton hän, jolla yksin valta on auttaa syntiset pois synnin alta. Ei puhu mitään, vaikka sanallansa kuolleetkin kerran kutsuu haudoistansa.” Kuoro aloittaa, juhlaväki jatkaa toisessa säkeistössä ja näin etenemme säkeistöt vuorotellen virren loppuun.

\*\*

Tukholmasta siirrymme nyt Suomen puolelle ja aluksi 1760-luvulle Nousiaisiiin. Olen joskus luonnehtinut Siionin virsiä myös meidän ”Äiti Mariaksi”, nekin kun kantavat sisällään Kristusta ja synnyttävät hänet uskon kautta meihin ja vieläpä Marian tavoin rukoilevat edestämme.



**Herättäjä-Yhdistys ry**  
PL 21, 62101 Lapua  
Puh. 0400 805 904  
hy@h-y.fi  
[www.h-y.fi](http://www.h-y.fi)  
[www.herattajajuhlat.fi](http://www.herattajajuhlat.fi)



**EN LAKKAA TOIVOMASTA**

 HERÄTTÄJÄJUHLAT  
3.-5.7.2026 YLIVIESKA

Ylivieskan seurakunta oli ensimmäinen ja myös ainoa seurakuntapapin virkani. Jo puolen vuoden jälkeen siirryin Raudakylän kristillisen opistolle ja sen myötä liikkeemme palvelukseen.

Muutimme Ylivieskaan juuri joulukuun 1976. Minun ensimmäinen virkatehtäväni oli pitää jouluaaton hartaus kirkossa. Siitä siis tulee ensi jouluna kuluneeksi 50 vuotta. Vain muutamaa päivää aiemmin olimme vielä Eeva Liisa ja Jaakko Eleniuksen luona iltateellä Helsingin Oulunkylässä. Vaikeroin Jaakolle, että mitä osaan sanoa tuloaarnassani. Jaakko neuvoi: ”Lue vain se Jesajan jouluprofeetia ’Lapsi on teille syntynyt, poika on teille annettu’. Ja jatkat sitten, että tässä minä nyt olen ja pitäkää pojasta hyvä huoli, kietokaa lämpimiin kapaloihin!” Sitä en kyllä muista teinkö noin.

Siionin virsi 195 sanoo: ”Jumalan poika sydäntemme oljilla tyytyy nukkumaan vain murheen korret vuoteenaan.” Tai niin kuin me vanhat muistamme ”Vaivaiset murheen korret vaan.” Meidän vaivaisille murheen korsille veisattava Siionin virsi synnyttää Jumalan pojan. Mutta Marian tavoin tämäkin Siionin virsi myös rukoilee puolestamme. ”Herätä usko sydämissä kun epäusko peljättää ja riennä apuun sinne missä kiusaus kaiken hämmentää”.

Veisaamme nyt tämän Nousiaisten kirkkoherra Abraham Achreniuksen [virren 195](#). Siten että kuoro aloittaa ja sen jälkeen kuoron kanssa vuorosäkeistön.

\*\*

Professori Tuomo Mannermaa oli 1990-luvulla herännäispappien kokouksessa Kainuun Opistolla. Aiheena oli hänen Luther-löytönsä In ipsa fide Christus adest. Itse uskossa Kristus on läsnä. Hän korosti tuolloin, että Kristus ei ole vain pään tietoa, vaan elävää yhteyttä Kristukseen, ”Kristuksen sisällistä tuntemista”. Uskossa – aivan heikossakin – Kristus on läsnä, koska hän itse sen synnyttää. Uskommekin voi näin olla kuin hento Jeesus-lapsi. Hän totesi, että seurapuheissa tämä ajatus on ollut vahva, mutta että nyt – siis silloin – tuo ajatus ei enää esiinny puheissa kovinkaan usein. Mutta että Siionin virsissä ja varsinkin jouluvirsissä uskossa läsnäoleva Kristus on vahvana, hän sanoi. ”On sydämemme synkkä hauta, vaan elämällä täytä se. Herätä usko sydämissä, kun epäusko peljättää”.

Hyppääme nyt Siionin virsien historiassa taas sata vuotta eteenpäin ja päädyimme Wilhelmi Malmivaaraan.

Hän uudisti 1890-luvun alussa perusteellisesti Elias Laguksen kääntämät Siionin virret ja kirjoitti itse useita virsiä. Tunnetuin ”Oi Herra jos mä matkamies maan.”

Hänen [jouluvirtensä 192](#) kertoo säkeistö säkeistöltä joulun tapahtumat, mutta säkeistöt panevat sinut ja minut kyselevälle mielelle, ”Miksi minä tai miksen minä”, kunnes rohkenemme nyt veisata: ”Tällaiselle syntiselle koitti siinä aamun koi” ja ”Toivon saa nyt toivoton”. Sen tähden ”En lakkaa toivomasta”.

Tämä Malmivaaran virsi on ainoa Siionin jouluvirsi, joka on päätynyt myös kirkkovirsikirjamme jouluvirsiin. Valitettavasti vain se.



**Herättäjä-Yhdistys ry**  
PL 21, 62101 Lapua  
Puh. 0400 805 904  
hy@h-y.fi  
[www.h-y.fi](http://www.h-y.fi)  
[www.herattajajuhlat.fi](http://www.herattajajuhlat.fi)



**EN LAKKAA  
TOIVOMASTA**

 **HERÄTTÄJÄJUHLAT**  
**3.-5.7.2026 YLIVIESKA**

---

Veisaamme jälleen siten, että kuoro aloittaa ja sitten säkeistöttäin vuorotellen.

\*\*

Aloitimme veisuumme Siionin virsien vanhimmalla virrellä. Ja nyt lopetamme Siionin virsien nuorimmalla [jouluvirrellä 196](#). Sekin täyttää ensi vuonna jo sata vuotta. Päädymme tänne Ylivieskaan, Raudaskylän Kiristilliselle kansanopistolle. Opiston johtajana toimi vuosina 1922–1956 Juho Kytömäki, joulun lapsi, hän syntyi toisena joulupäivänä 1884.

Häntä voi kutsua aikansa hengelliseksi isäksi Kalajokilaaksossa. Iso joukon lapsiakin hän on kastanut tällä seudulla. Siellä seurapenkissäkin lienee vielä monia heistä.

En oikein saa otetta tästä Kytömäen jouluvirrestä. Mieluummin veisaisin hänen poikansa Arvi Kytömäen johtaman maineikkaan Raudaskylän kamarikuoron 1960-luvulla levyttämän, itselleni mieluisan Siionin jouluvirren sanoin: ”Herää jo sinäkin Siionin kansa Jeesuksemme syntymää muistelemaan”.

Mutta tunneäly tyytyy kyllä tähänkin: ”Vaan murheeksen huomaan on kylmä mieleni, ei taivukaan se tuomaan nyt ylistystäsi.” Tämäkin virsi siis rukoilee puolestamme synnyttäen läsnäolevaa Kristusta. Jos oma ristillisyyks on köyhää niin saamme keskellä kesäistä päivää pyytää ”Nyt synny minulle!” Sävelen tähän virteen on tehnyt Juho Kytömäen työtoveri Opistolta: opettaja Kustaa Hemminki

Veisataan siten, että juhlakansa alottaa, kuoro jatkaa ja kaikki yhdessä kolmannen.